

Kmetijski list

Glasi „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Narodna
celoletno K 25.—
pololetno 13.—
Posamezna številka 1.—

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase K 1.—
uradne razglase 1.50
reklame 2.—

Uredništvo in upravnštvo lista je v Ljubljani na Kongresnem trgu št. 9 (nasproti dvorca).

Naročnikom.

Spričo silne podražitve papirja in tiska ter narastlih drugih stroškov smo prisiljeni z novim letom zvišati naročnino na „Kmetijski list“, ki bo odslej veljal

50 krn letno.

Ker bo s tem list še vedno eden najcenejših — vsaj ne bo veljala posamezna številka niti eno krog — zato smo prepričani, da nam ohranijo vsi naročniki svojo naloženost in da nam pridobijo še nove naročnike!

Upravnštvo „Kmetijskega lista“.

Na delo!

Po volilnem uspehu, ki ga je neopornost dosegla SKS, je ostalo še nedovršeno veliko delo — popolna zmagata kmetijskega stanu. Ta zmaga je prepotrebna in edino rešilna, ker brez nje postane tudi doseženi uspeh le samoprevara, celo nazadovanje, ker temelje najbolj narodnemu in najbolj upravičenemu gibanju, kakor je ravno naše kmetijsko gibanje, ugledi in veljavo. Ali po z uspehom začeti pot naprej h končni zmagi in osamosvojitvi dežele, ali pa nazaj pod tlako mesta, o tem odločimo mi, kakor se po primemo dela za svojo stvar.

Zato kličemo na delo vse, ki jim je mar kmetijski interes, zato se obračamo predvsem na naše pristaše in naše krajevne organizacije, ki so bile mozeg vsega našega dela. Naše krajevne organizacije so bile ona nepremagljiva sila, ki je vrgla klerikalizem, one pa morajo biti tudi ona moč, ki končnoveljavno izvojuje zmago Stari pravdi. Ker smo že videli, kako znajo delovati naše organizacije, zato ne dvomimo, da bo naš klic po delu imel pri njih popoln uspeh in da se z vneto lotijo dela, ki ga je na vseh koncih in krajih v izobilju.

V prvi vrsti je treba delati za našo stranko.

Naj lažjejo nasprotniki SKS. še tako ogabno, neizpodbitna resnica ostanje vendar, da je SKS. edina prava kmetijska stranka. Ona je nositeljica čiste kmetijske ideje, ona je edina nesebična zastopnica podeželskih interesov. Zato pomeni delo za SKS. delo za kmetijsko ljudstvo, za vse podeželje, zato delajo naše krajevne organizacije najbolj za kmeta, če delajo za SKS.

Nabiranje članov.

SKS. sloni na krajevnih organizacijah in te zopet slone na svojih članih. Čim močnejše in številnejše so krajevne organizacije, tem močnejša je tudi stranka. Zato nabirajte člane, snujete nove odseke, nabirajte prispevke in razširjajte našo misel!

Za naš tisk!

Stranka brez dobrega in močnega tiska je kakor vojak brez puške. Proti nam je cela vrsta močnih sovražnikov, ki nas dnevno napadajo in obkrožujejo in proti katerim se ne moremo braniti, ker nimamo tiska. Skoraj vsaka stranka ima svoj dnevnik, ima več tednikov, mi pa, ki moramo postati prva stranka vse Slovenije, imamo samo en tednik. To je nezdravo, to je škodljivo

in zato se mora to nehati. Na krajevnih organizacijah je, da izvedejo zboljšanje, da dajo stranki orožje. Zato nabirajte za tiskovni sklad, nabirajte prispevke, naročnike in inšerate, delajte z vso močjo, ker stroški rastejo dnevno!

Skrb za naraščaj.

Mladina je povračilo in kdor ima za seboj mladino, ta ima pred seboj bodočnost. Zato posvečajte vso skrb mladini, zato delajte za njo! Snujete mladinske klube, ki nam dajo dobre in zanesljive delavce, dvigajte s knjižnicami, predavanji in tečaji njih naobrazbo, da ne postanejo samo marljivci, temveč tudi zmogni agitatorji!

Ce bo močna naša stranka, bo močan tudi kmet, in če bo kmet gospodarsko in kulturno na višku, bo tudi sila njegove stranke večja. Zato delate za kmeta, če delate za stranko. Njegova gospodarska osamosvojitve mora postati resnica in to se zgodi, če zavladajo povsodi misel zadrugištva.

Nikakor ne pretiravamo, če trdimo, da reši kmetijsko zadrugištvo vso deželo, ves narod pred vedno močnejšo in vedno pogubnejšo bankokracijo. Treba je to po večini itak tujo moč zlomiti in z zadrugištvom moremo naše organizacije izvojevati tudi to zmago.

Ne manj važno kot delo na gospodarskem je delo na kulturnem polju. Vas ima isto pravico do dobre zabave kot mesto. In kakor v mestu, tako morajo tudi na deželi nastati knjižnice, predstave, predavanja, zabave itd.

Na vseh poljih morajo delovati naše krajevne organizacije in o vseh vprašanih morajo biti poučene.

Ne bodo sicer sledili naši poslanci klerikalcem, demokratom in drugim, ki poznajo le svoje volilce, temveč slej kot prej se bodo ravnali po načelu, da ima vsak kmet, vsak podeželjan pravico do pomoči naših poslancev. Ali oni morajo zanesljivo vedeti, da je prosilec tudi potreben. Zategadelj se morajo ozirati le na one, ki jih priporočajo naše krajevne organizacije. Enako pa mora delati tudi stranka. Zato mora iti vsaka prošnja preko naše organizacije, ker samo na take se moremo ozirati.

Naš klic po delu pa velja tudi onim, ki še niso v naši stranki, ki so še vedno pod vplivom nasprotnikov.

Nehajte z omahljivostjo

in pristopite k nam! Ali ne vidite, da zadržujete zmago kmetijske misli, ko jačite sovražnike in slabite edino kmetijsko stranko? Ali res še niste spoznali, kje je pravica in kje je tuje gospodstvo? Ne odlašajte in storite svojo dolžnost, da bo zmaga čim popolnejša in čim skorajša!

Dijakom!

Končno pa velja naš klic tudi Vam, ki ste izšli iz naroda in ki ste dolžni delati za narod. Pred Vami se odigrava eno največjačnejših poglavljev narodne zgodovine, ko gradi od vseh spon oproščeni kmet novo državo. S težko roko jo gradi, a na trdih temeljih. Da pa bo tudi njena zunanja oblika veličastna, zagrabite za delo tudi Vi, ki Vam je narod dal naobrazbo in lepše življenje! Neoprostljivo bi bilo za Vas, če bi Vi v

takih trenutkih stali poleg, če bi držali Vi, mladi in sveži, roke križem, kadar delajo Vaši očetje. Zato pristopite k nam in postanite naši, da morete enkrat z delom nadaljevati tam, kjer so nehali Vaši očetje!

Kot vse prebujajoč pomladni veter mora oživeti naše vrste nov delavni duh! Vse mora zavesti v vse objemajočem delu, da bo že enkrat končana kmetijska bol in da bo maščevan on, ki je bil z razbeljeno krono kronan za nas. Začetek je storjen in sicer z uspehom. Sedaj pa na delo vsi, da postane uspeh zmaga in da bo konec trpljenja!

Tako „delajo“ za ljudstvo!

Prvega decembra se je vršil v Gornji Radgoni impozanten chod vsega ljutomerskega okraja, na katerem so zborovalci ostro in soglasno nastopili proti krivični in pristranski razdelitvi davkov ter energično zahtevali, da se krivci kaznujejo. V obširni spomenici je bil izdelan podrobno ves material in mestoma je razkril naravnost koruptne afele. Končno je izvolil shod delegacijo, sestojčo iz šestih najuglednejših državljanov, ki naj pri vseh oblastvih posreduje za revizijo odmerjenih davkov ter za preiskavo koruptnih afer. Delegacija se je takoj z vneto lotila svojega dela, naletela pa mestoma na tako škandalozno pojmanje ljudskih interesov, da se neha vsaka potprežljivost.

Šef ljubljanske pokrajinske vlade dr. Brejc je delegaciji sicer izjavil, da se bo o stvari informiral, in sicer je podal izjavo na način, da so imeli vsi člani delegacije vtisk, da pride vsa zadeva na znano dolgo klop, kjer lahko za večno zaspi. In vendar je jasno kot beli dan, da je vlada v prvi vrsti poklicana, da takoj posreduje, kakor hitro ji kdo javi koruptno afero. V takih slučajih, kadar šest najuglednejših posestnikov navaja konkretna dejstva, kadar žrtvujejo ljudje denar in čas za zmago pravice, tedaj akademične izjave ne zadostujejo in kažejo le brezbriznost do ljudstva. Pred nastopom SKS. je bila taka brezbriznost še nekako pojmljiva, danes pa ima ljudstvo devet svojih energičnih zastopnikov, ki imajo voljo in silo, da to brezbriznost oblastev končajo.

Se bolj se je pa izkazal finančni delegat za Slovenijo g. dr. Šavnik. Namesto da bi našel vsaj malo toplih besedi, je suhoparno in naravnost zasmehujoče dejal delegaciji: »Ljudje vedno tožijo, da so davki preveliki, ali vedno jih plačajo. Tako je tudi z vami. Davke boste plačali in tudi še štirikrat in petkrat večje. Kako pa naj jaz pošljem v Ljutomer uradnika, da pregleda odmero davkov, ko mi pa nihče noče iti, ker so dnevnice prenizke.« Tako torej! Ker g. finančni delegat nima nobene avtoritete v uradu, ker niti on, vključ s svojim obežnim pravico, ne zna uradnikov plačati tako, kakor je treba, naj gre ves okraj na beraški boben! Res, lepo umevajo nekateri gospodje svoje dolžnosti do ljudstva, res, narod mora biti vesel takih šefov in uradnikov!

Veseli nas le eno, da so gospodje pokazali tako pojmanje ljudskih

interesov tik pred pričetkom ustavotvorne skupščine.

V Beogradu, kamor je odšla omenjena delegacija skupno z našimi poslanci, se že še izpregovori potrebna beseda in upati smemo, da v Beogradu vkljub nizkih dnevnih najdejo uradnika, ki izvrši revizijo ne samo v Ljutomeru, ampak tudi na naši dični finančni delegaciji.

„Jugoslovenska Matica“ in kmetijski stan.

Temelj naše države je kmet, ker je naš narod v ogromni večini kmetijski. Isto velja tudi za del naše domovine, ki še ni z nami združen. Zato ne trpi nikdo tako zelo vsled nasilja sovražnika, kakor ravno kmet, katerega narodnostno in gospodarsko uničuje sovražna vlada. Če vzamemo v roke samo eno številko poljubnega primorskega lista, če preberemo le eno pismo, ki pride iz zasedenega ozemlja, in če poslušamo le enega rojaka, ki nas obišče, se prepričamo, da je tudi v resnici tako. Na zasedenem ozemlju trpi naš kmet v človeku najbolj.

Tudi naš kmet v človeku najbolj ima v sebi ponos svojih prednikov, da priznava svojo narodnost in da ne pljuva na jezik, ki ga je učila slovenska mati, je preganjan. V zasmeh vse pravice delajo to laška oblastva na zasedenem ozemlju nemoteno in ne da bi se mogel naš preprosti kmetiški človek na deželi braniti. Zapustiti rodne grude tudi ne more, preveč je navezan nanjo, ker jo je s svojim znojem obdelal in na nji trpel sam kakor dedi, od katerih jo je dobil. Zato raje trpi na tej svoji rodni grudi vsako preganjanje.

Po vaseh in selih zasedenega ozemlja so nastanila laška oblastva vojaštvo. Še nikdar ni bilo vojaštvo dobrodošel gost na kmetih, kar pa je uganjala in uganja še danes laška soldateska po naših vaseh, kriči k nebu. Laški vojaki iz Kalabrije in drugih žalostnih delov Italije kradajo našim ljudem, bednim kmetom, živino, uničujejo pridelke, kvarijo imetje in vrhutega zasmehujejo najvišjo čast moža, preganjajo žene. Kot da bi se vrnili neznosni časi tlake in robote, tako divja laška soldateska.

Pravica pa je daleč in na zasedenem ozemlju je sploh nepoznana. Kdor se pritoži, tega se ne posluša, če mu je prečta mila. Večina pa jih dobi samo po glavi, da se mesece leči v bolnicah, ker se je „drznila“ braniti svojo pravico in svojo čast. Občinam je odvzeta vsa veljava in kot valpti razsipavajo občinski denar razni laški gerenti, ki imajo samo eno skrb, da si napolnijo torbe in odidejo, odkoder so prišli.

O pravici našega jezika v šoli, uradu in drugod ter o ostalih najnavadnejših pravicah naroda niti ne govorimo.

Porušene domove tupatam sezidajo, toda odškodnino priznajo tako nizko, da ostaja na vsakem nekdanjem kmetijskem posestvu nepopoln lživ dolg. Drugod bivajo nekdanji posestniki priprosti, toda snažnih domov v lesenih barakah. Polja pokrivajo še vedno ostanki vojnih priprav, le malo pridelkov izsili kmet iz te o-

pustošene, nekdanj tako rodovite zemlje.

Podpore ne dobi kmet od nikoder, niti za gospodarstvo, niti za otroke, da bi jih izšolal, niti zase, da bi si opomogel. Še tega nima, da bi vzel v nedeljo knjigo, gospodarsko ali drugo, ali pa časopis v roke. Ni knjige, ni časopisa, tiskarne so uničene, knjige so izginile. Ni veselega petja, ni igre, ni zabave, ker ni učiteljev petja, ker ni pesmaric, ker ni društev. Mladina že poje italijansko pesem, ker ni nikogar, ki bi jo naučil naše pesmi.

Da se končajo te neznosne razmere, so osnovali rodoljubi „Jugoslovensko Matico“, ki naj ščiti vse preganjane in jim omogoči življenje tudi pod kruto upravo tujčev. Kdor je preganjan, kdor trpi, temu velja v prvi vrsti njena pomoč. In ker je temelj prebivalstva na zasedenem ozemlju kmet, podpira „Jugoslovenska Matica“ v veliki meri kmeta.

Kdor podpira torej „Jugoslovensko Matico“, ta podpira kmeta na zasedenem ozemlju, in čim bolj podpirajo naši kmetje našo najvišjo narodno obrambno organizacijo, tem bolj podpira ona oropane in preganjane kmete Istre, Krasa, Goriške, Notranjske in Koroške.

Kmetje! Kmetijska stvar zmaga, kadar si prično kmetje medsebojno pomagati, kadar ne zapuste drug drugega v sili. Komur je na srcu kmetijska stvar, ta podpiraj svojega stanovskega brata na zasedenem ozemlju! To pa stori najizdatnejše, če podpira „Jugoslovensko Matico“, če postane njen član.

Zato ne bi smelo biti kmeta, ki ni član „Jugoslovenske Matice“, zato ne priglasi zaveden kmet samo sebe, temveč vso svojo rodbino za člane „Jugoslovenske Matice“.

Trpljenje kmeta na zasedenem ozemlju mora nehati takoj, zato pa tudi vi kmetje v že svobodni domovini pristopite takoj k „Jugoslovenski Matici“!

Ako še ni v vaši vasi podružnice „Jugoslovenske Matice“, osnujte si jo takoj in ne odlašajte! Ker čim bolj odlašate vi, tem bolj in tem dalje trpe vaši bratje.

Na delo torej za kmeta na zasedenem ozemlju!

Osleparjeni Korošci.

Ni je bilo stranke na Slovenskem, ki bi pred koroškim plebiscitom tako kakor SLS. kričala o svoji navdušenosti za Korošce. Tako so se ponášali tedaj naši klerikalci, kot da bi bili vsi neklerikalni Slovenci sami izdajalci Korošcev.

Sedaj so bile volitve in klerikalci so imeli priliko, da tudi dejansko pokažejo svojo ljubezen do Korošcev ter da jim dajo vsaj en mandat, ko so izgubili Korošci ne brez klerikalne krivde oba svoja. Ali naši klerikalci so ostali zvesti Sustersičevi politiki, in kakor je vzel Sustersič svoje dni Korošcem drugo poslansko mesto v nekdanjem avstrijskem parlamentu, tako tudi sedanjí njegovi učenci niso dali Korošcem nobenega mandata. In vendar bi imel vzrok pritoževati se samo posl. Grafenauer, ne pa tudi slavna SLS. Res,

Sporočajte uredništvu našega lista vse važnejše dogodke svolega kraja!

nehvaležnost je grda stvar, posebno grda pa lažnivost.

S tem, da niso dali klerikalci Korosem ne enega mandata, so dokazali, da so zmogni za obe nečednosti in zato bo ljudstvo z njimi obračunalo.

Radić.

Opri na zdrav gospodarski princip osamosvojitve kmetijskega stanu, obdan z gloriole seljačkemu mučeniku ter upotrebljajoč vso demagogijo in vse instinkte mase, kakor je to sploh mogoče, je dosegel Stjepan Radić, da je izšla njegova stranka iz volilnega boja na Hrvatskem kot najmočnejša, da je dobila več kot polovico vseh hrvatskih poslancev.

Ker je to veliko število Radićev naravno velikansko važnosti za bodoče delo konstituite, zato je vladalo vsepovsodi največje zanimanje za veliki zbor Radićeve stranke, ki ga je sklical Radić na dan 8. decembra v Zagreb in na katerem naj bi se določila smer strankini politiki.

Zbor je bil sijajno obiskovan, kajti listi poročajo o 20.000 zborovalcih. Glavni govornik na zborovanju je bil Stjepan Radić ali kakor mu pravijo njegovi seljaki Stipica. Neobit in v kmetijski obleki je nastopil Radić in pričel svoj govor z besedami: „Hvaljen Isus i živele seljačka republika!“ Govoril je mnogo in mestoma zelo duhovito, a zamolčal je glavno, t. j. kaj namerava. Govoril je proti revoluciji in grozil s svinčnimi krogli, agitiral za republiko in apeliral na modrost regenta, zahteval za sebe vladno in banško mesto, a obenem proglašal popolno separatizem.

Stališče Radićeve stranke ni postalo jasno niti tedaj, ko sta bili sprejeti obe resoluciji, v katerih se prisega stranki in hrvatski seljački republiki. Kajti vsakdo more biti za republiko in vendar mu ni treba razbijati države, čeprav je monarhija, vsaj so bili socialni demokratje tudi vedno republikanci in vendar so mogli biti v vladi. Pri Radiću je pa bilo važno samo eno vprašanje, ali misli razbiti državo ali ne. In tega ni povedal.

Značilen za Radića je sledeči dogodek: Ko je bil Radić vled regentove pomilostitve izpuščen iz zapore, je zaklical: „Živel regent Aleksander!“ Takoj nato pa je šel na volišče in tam zaklical „Živele republika!“ Enako značilno je ime njegove stranke. Zagrebški zbor je sklenil, da se imenuje stranka „Hrvatska republikanska seljačka stranka“, če pa hočete, tudi drugače, namreč: „Hrvatska Radićeva seljačka stranka“, ali v obeh primerih HRSS.

Radić stoji danes na razpotju. Ali sklone kompromis in prizna državno edinstvo kot ves jugoslovanski narod, ali pa tira svojo življenja nezmogljivo hrvatsko seljačko republiko dalje, provzroča boje in trpljenje kmetu. V prvem primeru more postati tudi naš sobojevnik, v drugem ga pa bo narod še preklinjal, ker je vsled pohlepa slave prezrl resnico.

Solstvo in izobrazba v Jugoslaviji.

(Piše prof. J. Turčič.)

II.

Vzgojni in prosvetni program „Seljačke (kmetijske) zveze“.

1.) Država je dolžna, da stvari v najkrajšem času potrebno stvorilo splošnih narodnih šol. Da bo to mogoče, naj se postavi v vsakoletni državni proračun za vsakega otroka, ki je sposoben za šolo, potrebna vsota za šolanje. Kjer ni šole, tam se naj iz teh dohodkov vzgaja učiteljstvo, obenem pa se naj zbira glavica za stavbo šole.

Poleg vsake ljudske šole se mora ustanoviti tudi osnovna poljedelska šola za kmetško mladino ter potrebni strokovni tečaji v za to pripravnih vaseh.

2.) Vsa uprava nad šolo naj bo v rokah staršev in učiteljev, ki jo naj vrše počenosti od odbora za posamezno šolo pa do splošnega narodnega šolskega odbora za vso državo. Državna oblast naj samo pazi na koristi države in na to, da se določeni denar troši v določene namene.

3.) Šole za poljedelski stan kakor tudi splošna ljudska šola naj vežejo otroke in mladino samo na potrebno število ur med letom, toda te ure naj bodo razdeljene po potrebah v vasi, da se na ta način pridobije čim boljše srodstva in učitelji za vso mladino, da šola ne odvrta od kmetijskih del in jih ne ovira.

4.) Šola mora kmetijski naraščaj usposabljaati za to, da spoznava državo in napredno, razumno, izkoriščevalno obdelovanje zemlje, dalje ga mora temeljito seznaniti z zdravstvom in prometom ter odgojiti mora v njem državljansko in narodno zavest in oplemeniti mora duše.

5.) Srednja šola naj bo urejena samo za sposobno mladino; zato bo mogla biti cenejša in krajša ter jo bo mogla obiskovati z državno podporo najposposobnejša kmetijska mladina. Tako si bo kmetijski narod zagotovil učene in pisarniške delavce. Učiteljska se morajo temeljito posposnovati napram novim nalogam za ljudske, osnovne, kmetijske in rokodelske šole.

6.) Država mora s strogimi in pravočasnimi zakonskimi odredbami zaščititi širjenje pijančevanja, spolnih bolezni in jetike med mladino. V ta namen naj se uredi vsako bolnico in zavarujejo naj se starši.

7.) Ker je izobrazba kmetijskega stanu nujni in neizogibni predpogoj za ureditev države in zdravega državnega življenja, zato je treba vse storiti, da se takoj ponči kmetijski narod, kolikor je to sploh v današnjih razmerah mogoče. Država je zategnjena dolžna nabaviti potrebna sredstva za ljudske izobraževalne tečaje.

Iz teh razlogov mora država podpirati šolanje otrok revnih staršev v osnovnih ljudskih in poljedelskih šolah ter skrbeti tudi za učenje sposobnih in pridnih otrok v srednjih in visokih šolah.

8.) Država je dolžna priskrbeti za posamezne po naravi, po zemlji in po podnebnih prilikah sorodne in enotne kraje potrebno število strokovno izobraženih učiteljev, ki naj v osnovnih kmetijskih šolah mladino poučujejo v gospodarstvu in jo navajajo v vsakih nasadih zelenjadi in sadjarstva, a vse kmetovalce svojega okolisa navajajo pri delu in načinu gospodarstva.

9.) Človeška družba se mora brigati za vzgojo sirot in otrok malomarnih staršev ali v posebnih zavodih ali pa pri dobrih rodbinah. Obrtne osnovne šole, gospodarske in vse strokovne srednje in visoke šole morajo biti šole dela in za delo, a ne samo šole za učenje; vse take šole morajo popolnoma odgovarjati ljudskim potrebam, temeljiti izobrazbi in gospodarski moči naroda.

To je program šole za mladino. Toda treba je tudi šol za odrasle, ki se jih naj pripravi za današnje prilike. To bi bili izobraževalni tečaji. Prihodnjic hočemo podati program za take tečaje.

Pokrajinske vesti.

(Odhod naših poslancev.) Danes tedn so se odpeljali naši poslanci Kušar, Majcen, Pucelj, Drofenik in dr. Vošnjak z brzovlakom v Beograd. Pred odhodom je bil v kolodvorski restavraciji še mal sestanek, ki je potekel v najlepšem navdušenju. Krepe in mlade postave naših poslancev so vzbujale splošno pozornost. Značilno je, da so zamenjali nekateri potniki naše poslance s komunisti, poslednje pa z demokrati, tako frakursko so bili oblečeni komunisti. Z našimi poslanci se je odpeljala tudi delegacija znanemarnega ljutomerskega okraja, ki je dobila v naših poslancih trdno in dobro oporo.

(Odstop ljubljanske vlade.) Zemljoradniški klub je zahteval, da odstopi ljubljanska vlada, ker je izgubila pri volitvah večino. Zahtevi bo ugodeno in bo imenovana najbrže uradniška vlada. Ker klerikalci to slutijo, zato delajo sedaj opozicijo. Pa jim nič ne pomaga. Bodo pač za vse večne čase v opoziciji.

(Komunisti tekmujejo s klerikalci) v tem, kdo izmed njih bo nesramnejše lagal. Ves svet ve, da je Rusija ravno zbog komunistov naravnost v bedi, da umira narod zaradi bolezni, vojnih strahot, lakote in nasilja, naši komunisti pa govore o paradizu in kulturnem delu boljševikov. Nesramni lažniki! Oni brezštevili tisoč, ki so jih ruski komunisti, dasi nedolžni, mučili in ubijali, so menda kulturno delo. In

z drznim čelom pišejo komunisti dalje, da je vsa Rusija zadovoljna. Zakaj pa je ubita vsaka svoboda? Niti en nekomunistični list ne sme izhajati v Rusiji, naši komunisti pa lažejo o svobodi. Če kdo brani svoje pravice proti komisarjem ga ubijejo, če ne oddajo kmetije poslednje vreče moke lačnim in lenim komisarjem, požgo in uničijo komunisti vso vas. Naj bi bile v Rusiji samo za polovico tako svobodne volitve kot pri nas, pa bi bilo enkrat z vselej konec boljševiške gladije, in bi bi kim lažnivcem, takim sleparjem, takim propagandam so zaupali pri vsi ljudje, samo ker so kričali kot judje na sejnju in hvalili ono, kar je slabo. Pa v parlamentu jih že se razkrije njih gobezdaje, ker dela itak ne poznajo.

(Razdor v klerikalni stranki) postaja vse očitnejši in pri „Slovincu“ se kaže silno boje, da ga ne preprečijo. Minister dr. Korosec se je moral umakniti mlademu petelinu, krščanskemu komunistu dr. Gosarju, ki je dosegel, da bodo klerikalci proti vladi in proti kralju. Mi se temu ne čudimo. Gosar je bil avstrijski agent in tak je ostal. Ali če bo Slovincem v čast, da jih zastopa Karlov podrepanik, pa je drugo vprašanje.

(Državlansko vojno) hočejo klerikalci. Tako piše njihova „Straža“. V svoji 136. številki pravi namreč dobesedno: „Republika je mogoče pri nas izvojevati samo potem državljanske vojne.“ Ker hoče sedanjí voditelj SLS republika, hoče imeti torej tudi državljansko vojno. Ostali so si pač zvesti. Leta 1914. so kričali „Živio vojna!“, sedaj na kriče: „Živio državljanska vojna!“ Razlika je samo ta, da so leta 1914. delali profit, leta 1920. ga pa ne bodo. 28. november je to že dokazal, prihodnje volitve bodo pa to še jasnejše storile.

(Laž je postala „Slovenskemu gospodarju“) navada in železna srajca. Dasi je moral sam „Večerni list“ priznati, da je njegovo poročilo o zvezi med nami in demokrati neresnično, pogreva „Slovenski gospodar“ vendar isto laž. A v isti številki sprajuje hinavsko, če je častno za izobraženega človeka, če hujša za neresnico proti drugim? Da ne bo v dvomu, mu odkrijemo mi resnico. Ne samo za izobraženega, ampak za vsakega je neresnica nečastna, samo za „Slovenskega gospodarja“ ne, ker mu je očitno prirojena. Prirojene napake pa, kakor znano, niso nečastne. In zato laže „Slovenski gospodar“ nemoteno dalje.

(Kdor lagati prav ne zna,) se to nauči iz „Gospodarjevega“ dopisa iz St. Janze. V resnici, „Gospodar“ je prekosil samega sebe.

(Tudi socialnim demokratom) ne da žilica miru, da ne bi včasih posnemali klerikalcev in prav grdo lagali o nas. Vedo čisto dobro, da se je „Večerni list“ prav grdo zlagal, ko je pisal, da smo mi samo krilo demokratske stranke, enako vedo tudi dobro, da delujemo mi tako samostojno, da ne moremo bolje, in vendar lažejo o naši zvezi z demokrati. Ali se gospodje sodrugi boje, da jim čisto podarjeni mandati na Štajerskem pri prihodnjih volitvah odlete in morda celo v našo korist? Če se tega boje, potem si z lažjo ne bodo pomagali, ker delo naših poslancev bo tudi ne prišlo, da spoštujemo resnico, pa čeprav so naši nasprotniki.

(Tudi to ne drži,) gospodje sodrugi, če lažete o nas, da smo stranka veleposesnikov in gruntarjev. Neresnica je preočita in mali kmetje, ki so v načelnstvu naše stranke, dokazujejo vašo neresnico najlepše. Zaupno vam povemo, da so v našem načelnstvu tudi kmetijski delavci. Sedaj pa vas vprašamo, proletarce z milijoni, koliko pa je v vašem načelnstvu pravih fabričnih delavcev, ne takih, ki so enkrat bili, temveč takih, ki so še sedaj. Na to odgovorite, potem se pa že še pomenujmo!

(Za poverjenika za socialno skrbstvo) je imenovan tržni nadzornik Adolf Ribnikar. Demokratska stranka se je torej res pomladnila. Ali kaj, če bi se tudi pomladila. Sicer je pa to njih stvar in mi ji gotovo ne izrekamo sozolja, če si ostané zvesta.

(Kmetije, ne pustite se goljufati!) Na članek v št. 48. „Kmetijskega lista“ se je poizkusil oprati pošteniakovič v št. 50. „Domoljuba“, toda na sila neroden način. Ker je bila pri razdeljevanju sladkorja večina vinogradnikov novomeške podružnice občutno prizadeta v korist omenjenega pošteniakoviča, upamo, da stori pristojno oblastvo, ki mu je vsa zadeva že izročena, potrebne korake. Zahtevamo, da bo krivec brez ozira na vse svoje osebne zveze zasledovan in krivec, ki si še upa svojo „nedolžnost“ naglašati, kaznovan po enakom strogih paragrafi, po katerih se obsojati vsi revni kmetje. O svojem milijonskem delovanju v podružnici pa naj raje molči, da ne pridemo na dan še z drugimi stvarmi in da ne obrazložimo vsej javnosti, kdo je imel od

njih dobiček. Osebnosti so nam postranska stvar, vendar ne tako, da bi nam bile gospodarske koristi kmeta brez pomena. Zato naredite red!

(Poštenjaku zadoščenje!) S posebno silo so se klerikalci zagnali v našega kandidata, vlega zastopnika obrtnikov tovariša Antona Klinca. Vso gnojnico obrekovanj so izlili nanj, da so se vsi pošteni kmetje zgražali nad podivjanostjo klerikalnega časopisja in klerikalnih agitatorjev. V tem oziru smo prejeli značilen dopis, ki ima vse polno prdizov najuglednejših kmetov in ki daje tovarišu Klincu popolno zadoščenje iz dopisa posnemamo: Kandidatura SKS. je sprejel tovariš Klinca na odločno zahtevo viliškega kmetškega zborovanja v Kendjiti, ker so ti kmetje poznali njegovo vzgladno in obkrožnostno delo že pred 29 leti, ko se je bil boj glade zapeljal želrne tovarne na Dvora. Ljudstvo pa je vedelo tudi za vsa druga dela tovariša Klinca. V Ameiki, kjer je bil 11 let, je izdajal tovariš Klinca štiri leta na svoje stroške slovenski list. Kot avtor si je pridobil neverljive zaslužke za slovenskega izseljenika s tem, da ga je varoval pred vsem izrabljanjem. Doma je potem osnoval nepolitično „Kmetško zvezo“, kjer je po najnižjih cenah dobavljal vagonne umetnih gnojil, semen, galice in drugih stvari, pri tem sam prekladal blago in s svojimi vozovi brezplačno vozil blago, samo da so bili stroški čim najmanjši. Vsi računi so bili vedno vsem na ogled in čisti dohodki so se delili gospodarjem, ki so imeli narečno z živino. Kaj je bil tovariš Klinca kot župan, ve vsak občan in med vojno je bil on eden tistih redkih, ki je ostal zvest kmetiskim interesom. Zato pa tudi uživa tovariš Klinca splošni ugled med ljudstvom in zato ni čuda, da so klerikalci z volilnimi sleparijami, kakor smo že poročali, onemogočili njegovo izvolitev. Pa kakor ljudstvo že davno ve, da je ne nadomestljiva škoda, ker tudi tovariš Klinca ni njegov zastopnik, tako gotovo pa bo storilo vse, da se pri prvih volitvah to popravi. Poštenim čast!

(Proč z lažnivimi in protikmetiskimi listi) Kdor je pravi pristaš kmetijske svobode, ta ne podpira ne lažnivih klerikalnih, ne protikmetiskih meščanskih in ne socialističnih listov. V kmetško hišo spada le „Kmetijski list“, edini branik kmetiskih koristi.

(Tolažba pa taka,) da je kar veselje. „Domoljub“ piše, da je naš poslanec Pucelj pravzaprav pri volitvah propal. Naj nam raje pove kunišni „Domoljub“, koliko poslancev bi hoteli imeti SLS, ki bi „pravzaprav“ tako propadli kot je naš vrli Pucelj.

(Prekmurci) bogata in siho obljubljena pokrajina nima svojega poslanca, temveč samo 5000 „papincev“ ima svojega zastopnika. Zakaj? — Okenite se, Prekmurci, naše SKS. in odgovor dobite takoj.

(Državna slovenska trgovska akademija) je bila dne 4. t. m. slovesno odprta v Ljubljani.

(Poštni avtomobil) odhaja sedaj iz Krškega ob šestih, iz Kostanjevice ob 6-52, iz St. Jerneja ob 7-24, iz Brusnic ob 7-54 in pride v Novo mesto ob 8-20. — Iz Novega mesta odhaja ob dvanajstih, iz Brusnic ob 12-28, iz St. Jerneja ob 13., iz Kostanjevice ob 13-36 in pride v Krško ob 14-30.

(Družba sv. Mohorja) v Prevaljah je pričela razpošiljati svoje knjige, in sicer: 1.) Koledar, 2.) Na noge v sveti boj in 3.) Kako si ohranimo ljubo zdravje?

(Na razna vprašanja odgovarjamo:) Volilno pravico je imel vsak državljani, ki je bil 21 let star, bival vsaj šest mesecev v eni občini in bil vpisan v volilni imenik. Volilni imeniki pa so bili sila pomanjkljivo sestavljeni in tako so bile celo v Ljubljani cele ulice izpuščene. Ker so pa bile tudi reklamacije enako slabo izvedene, zato je ostalo vse polno ljudi brez volilne pravice. Toliko v pojasnilo.

(Okrajni odbor SKS. za ljutomerski okraj) bo imel dne 10. januarja p. l. svoj ustanovni občni zbor v Ljutomeru.

(Kmetijski in izobraževalni tečaj) priredi podružnica „Kmetijske družbe“ v Novem mestu ob nedeljah od dne 2. januarja do srede marca 1920. Tečaj je namenjen zlasti kmetijskemu naraščaju, t. j. mladim gospodarjem in kmetiskim mladencem. Pouk je brezplačen, le za kurjavo in snaženje prostorov plača vsak udeleženec majhen prispevek. Pouk se bo vršil vsako nedeljo od pol desetih do pol dvanajstih dopoldne. Kdor se želi pouka udeleževati, naj se zglasti najpozneje do dne 25. decembra ustno ali pismeno pri načelnstvu spredaj omenjene podružnice. Pozneje došla zglastila se ne bodo vpoštevala.

(Iz Radovljice.) Z ozirom na svojo istoimensko notico v zadnji številki, sporočamo, da nam je poslala prizadeta posestnica Marjeta Kunčič pismo, v katerem trdi, da je naša vest lažniva. Besedo ima zategadelj naš dopisnik, ki pa mora prevzeti tudi vso odgovor-

nost za morebitno ponovitev svoje trditve. — Uredništvo.

(Iz Stopič.) Za duše samostojnih se boji naš cerkvenik čisto brez potrebe, ker samostojni znajo že sami skrbeti ne samo za svoje gospodarske, temveč tudi za duševne dolžnosti. Naj se raje skrbi za pravičen pouk krščanskega nauka, da se ne bo ta zlorabljal v maščevanje nad otroki onih staršev, ki so povsaj pravici glasovali za samostojno, kakor se pri nas v Stopičah dogaja.

(Iz Mošenj.) Na nečedno „Domoljubovo“ pismo odgovarjam kratko: Nikdar nisem dejal, naj kmetijski sinovi ne študirajo. „Domoljubova“ trditve je samo zlobno zavijanje resnice. Enako je nelep njegov poizkus, da razvname sovraštvo med menoj in sosedom. Resnica je končno, da so razglasovalne deske bile ves čas polne klerikalnih letakov in notic, kar ne more nikdo utajiti. Naj dopisnik „Domoljuba“ ovrže moje trditve, predvsem se naj pa podpiše, da bom vedel, s kom imam posla. — Glasnik Anton.

(Iz Preserja pri Ljubljani.) Naš župnik, g. Mihael Perčič, ki je prišel Bog zna kako v našo župnijo, uganja stvari, ki so naravnost v škodo vsej župniji. Prejšnjega cerkvenika, ki je bil obenem organist, je samolastno odpravil, na njegovo mesto pa sta prišla dva, ki dvojno obremenjujeta župnijo. Samo zato, ker ni „mogel“ g. župnik odpustiti prejšnjemu cerkveniku. Cerkevne sedeže izpreminja po svoje, dasi so od vaščanov plačani. Župnišče, last župljanov, je seveda le za škode klerikalcev. Na narodni praznik je preproval himno „Bože pravde“ in seveda je tudi pri volitvah udarjal čez enostojne, kar se je le dalo. Enoglasna zahteva vseh je, da mora župnik Perčič proč in da pride na njegovo mesto samo duhovnik, ki ima zmisel za Kristusovo besedo, ne pa za umazano klerikalno politiko.

(Iz Vodice.) Po vseh okoliških vaseh so se razširile šole, samo pri nas v Vodicah, kjer je 11 vasi s 350 hišnimi številkami, ostane dvorazrednica še nadalje samo dvorazrednica. Vprašamo člane krajnega šolskega sveta, ali res ne uvidevajo velikega pomena šole, ali mislijo res tako slabo skrbeti za svoj otroke, da jim ne dajo zadostnega šolskega puka. Kmet napreduje in dobi pravice samo, če je dovolj naobražen. Zato razširite šole v Vodicah!

(Iz Bloka.) „Samostojna“ je dobila pri nas 67 glasov. Res so dobili socialisti in klerikalci več, toda odlikovali so se pa tudi v načinu agitacije, ker so sleparili na vse načine, eni z republiko, drugi z obrekovanjem. Posebno klerikalci so bili mobilizirani do zadnjega moža in še žene so se dobile, ki so hotele voliti in vreči popolnoma „samostojneže“, ker se boje razdružiti zakonca, katerega baje „samostojneži“ propagirajo. Hujskanje, laž in obrekovanje so že stara sredstva klerikalcev za doseg njihovih ciljev. Danes so za republiko, jutri za monarhijo, potem za socializacijo in nato zopet proti njej, kakor pač veter vleče. Marijina družba je glavni stebel klerikalne politike, ki skrbi za propagando listov in klerikalnih časopisov.

(Iz Temenice.) Volitve, ki so se vršile pri nas za občini Bukovica - Temenica, so potekle povsem mirno. Od 219 volitev se jih je volitve udeležilo 190. Vkljub silni agitaciji klerikalnih podrepanikov smo dosegli za našo SKS. 58 glasov ter nas je SLS prekosila le za 9 glasov; več naših je glasovalo za KSJ., česar v toliki meri (okoli 50) nismo pričakovali. Upati je, da bo pri prihodnjih volitvah ugodnejši izid za SKS. in da bo takrat zmagovalno zaplapolal zeleni kmetijski prapor v znak popolnega poraza klerikalne strahovlade.

(Iz Dobrniča.) Dobrniški dopisnik „Lažnjuba“ blati mene, ker sem vnet pristaš SKS. Ni mu prav, ker sem bil predsednik shoda, ki ga je priredila SKS. Vprašati bi seveda moral preje gospode v župnišču, če smem prevzeti ta „pregrešni“ posel. Ker pa mislim s svojo glavo, so me zapisali v „črne bukve“ zvezarjev. Dalje mi očita ta dopisnik, da nisem prijel pri dobrniških klerikalcih, pa tudi nočem biti, ker dvema gospodom ne morem služiti, od zvezanosti pa nisem odvisen. „Lažnivi kljukec“ mi končno očita, da me je moj oče na glavarstvu ponujal za „župana“. Na dan z dokazi! Povejte, kdo je to govoril in pred kom! To ste izvili iz trte, da obrekujete ljudi, ki ne plešejo tako, kakor „muzicira“ farovski „meb“, ker se zavedamo, da je sedaj čas, ko se moremo potegniti za svobodo in samostojnost kmeta. Kadar pa boste zopet „trte“ vili, pa napišite tudi še svoje ime, kakor jaz, da se pogledamo iz oči v oči, kakor se spodobi možem. Živele SKS. in naši vrli poslanci! — Anton Perpar, posestnik.

(Iz Radomlja.) Na zaplojni napad v „Domoljubu“ odgovarjam čisto kratko. Lažnivost „Domoljubovih“ dopisnikov,

osobito anonimnih, je že tako dokazano, da smatram pod svojo častjo, na napade se odgovarjati. Tega stališča se bom držal tudi še v naprej, pa naj laže „Domoljub“ karkoli. — *Boltezov Miha iz Radomlja.*

(Jarencina.) Med tukajšnjimi Orli vlada veliko razhajanje, ker ne vedo, kaj bo z njihovo zastavo, za katero so z velikim trudom nabrali okoli sedem tisoč lepih kron. Ne vemo, čemu se razburjajo. Komur so dali denar, ta ga mora imeti, če pa nima, pa tudi pot do sodnije ni daleč. Upamo, da nas razumejo.

(Sv. Anton v Slovenskih goricah.) Ker je o našem kandidatu Lipovsku prišel „Slovenski gospodar“ prav grde laži, zato ugotavljamo mi resnico. Ni res, da je vladni komisar odvezil Lipovsku besedo, ker je pozdravil zborovalce s „Hvaljen bodi Jezus Kristus“. Ko je bilo poldne, se je Lipovšek odpravil in pretrgal govor. Odločno pa trdimo, da je Lipovšek dober govornik, ne pa Roškar, ki je mevža. Če dopisnik „Slovenskega gospodarja“ svoje trditve ne prekliče, je v vseh poštenih očeh lažnik in obrekovalce.

(Iz Jarencine.) Širokoustnemu „Slovenskemu gospodarju“ povemo čisto na kratko to - le: Dasi je bilo izpuščenih 71 naših volilcev in dasi ste nastopili proti tovarišu Gunglu z vsemi nizkotnimi sredstvi, da se bo vaš pristav Sumenjak zaradi tega moral zagovarjati še pred sodiščem, vendar niste mogli ničesar doseči. Ali veste, kako je dejal neki zelo ugleden izobraženec, da je SKS, ona stranka, ki bo pri prihodnjih volitvah najmočnejša in da je prvi kvalificirani kandidat SKS. Bogumil Vošnjak eden najboljših naobrazenih mož vse Jugoslavije, ki pa ima čiste roke in odprto srce za kmeta in delavca. Če to veste, tedaj veste tudi, zakaj bo SKS imela v prihodnje še večji uspeh. To za odgovor na širokoustnost „Gospodarjevih“ urednikov.

(Kapucini v Celju) niso dajali odveze, če je kdo izjavil, da bo volil SKS. Odvezo je dobil le tisti, kdor se je odpovedal našemu listu in kdor je obljubil, da bo volil klerikalne „Zvezarje“. Kristus pa je dejal, da njegovo kraljestvo ni od tega sveta, a za to božjo nauko se sedanjih njegovi „učenci“ ne menijo. Rekemo samo eno: med duhovniki vera peša.

(Iz Gornje Radgone.) Javno vprašanje. Ali je res, da je sosvet okrajnega odbora v Gornji Radgoni kupil od „Gospodarske zadruge“ stavbeni les za 150 odstotkov dražje, kakor ga je kupila zadruga in s tem oškodoval okraj za več kakor 10.000 kron? Ali je res, da stane poprava mostu čez 23.000 kron? Zakaj ni okrajni sosvet dal poprave mostu na javni dražbi razpisati? Da je stavbeni material za nič, to vidimo mi davkoplačevalci prav dobro. Ali je res, da je okrajni poverjenik Terstenjak dal izplačati za napravo načrta mostu čez Ščavnico pri Ivanjcih 4000 kron? Ali je res, da si je okrajni poverjenik zvišal plačo od 800 kron na 2000 kron, in tajnik, kaplan Aščič, od 400 kron na 1500 kron? Ali je njima to plačilo za slabo gospodarstvo? Zahtevamo pojasnilo, od merodajnih oblastev pa strogo revizijo in eksemplarično kaznovanje krivcev! Dovolj nas tlačijo davki in nikakor ne pustimo na tak način razmetavati našega težko prisluženega denarja! — *Davkoplačevalci.*

Politične vesti.

(Otvoritev ustavotvorne skupščine.) V nedeljo je otvoril ustavotvorno skupščino minister za konstituantno, nakar je prevzel predsedstvo najstarejši poslanec, g. Nikola Pasič. Po njegovem nagovoru je bila seja zaključena in nato opravljena služba božja. Seje so se udeležili vsi poslanci razen Radičevcev. V ponedeljek si je izbrala konstituenta dvajsetčlanski verifikacijski odbor, ki naj pregleda vse mandate. Dokler ne dovrši verifikacijski odbor svojega dela, se ne bo vršila nobena seja konstituyente. Do srede tedna bo odborovo delo gotovo končano in tedaj odprti skupščino predsednik verifikacijskega odbora. Na tej seji se potrdijo izvoljeni poslanci. Nato bo prisegal vsak poslanec, da bo deloval za kralja, državo in edinstvo. S tem bodo formalne strani izvršene in pričelo se bo konstituiranje skupščine. Začetek je torej storjen, dal Bog, da bi donesel ljudstvu obilo koristi.

(Klerikalci se pogajajo z Radičem.) Da bi si pomagali na noge, so začeli iskati naši klerikalci zaslombo pri Radiču. Nič jih ne moti, da je bil ravno dr. Korošec tisti, ki je najbolj nasprotoval Radičevi osvoboditvi in tudi to jih ne moti, da je Radič

tak nasprotnik duhovnov, kot noben star liberalce. Samo da pridejo do moči, ali bolje rečeno, do korit, vse drugo jih ne briga.

(Ben Lajnja) je zaradi Radiča podal ostavko. Na njegovo mesto ne bo imenovan naslednik, temveč bo vodil banske posle dr. Bošnjak.

(Mohamedanci) so se izjavili za monarhijo in državno edinstvo. Naši klerikalci, ki so jih pridno nabili, so torej zopet pogoreli.

(Preganjajo Slovence na Koroškem.) Dasi ko Avstriji po mednarodni pogodbi vezani, da varujejo naše ljudi na Koroškem pred nasilji in da jim zagotovijo vse pravice, vendar preganjajo nemškutarji koroške Slovence na nezasišlan način. Uničujejo jim pridelke, ubijajo živino, pretepajo ljudi, a oblastva spe in ne kaznujejo zločincev. Proti temu je treba ostro nastopiti! Naša klerikalna vlada bi morala podvzeti energične korake v zaščito kmetov, a ona se ne gane in gleda vnebovpijoče trpljenje brezčutno. Res, ljudska vlada!

(Jadransko vprašanje) še vedno ni rešeno, ker nagaja D'Annunzio laški vladi s tem, da nikakor neče izprazniti zasedenega ozemlja. Giolitti, laški ministrski predsednik, napoveduje sedaj energične odredbe proti D'Annunziju. Začetkom januarja izprazni Italijani zasedeno ozemlje in potem proglase aneksijo Julijske Benečije. S tem bi bilo jadransko vprašanje rešeno dolje, dokler mi ne spreminimo jadranske krivice.

(Tretja torpedovka) je že dezertirala iz laške mornarice in prešla na stran pustolovca D'Annunzija, ki nikakor neče pripoznati rapalske pogodbe. Čisto prav se godi laški vladi, ki ni imela nikdar poguma, da bi nastopila proti D'Annunziju in končala njegovo nasilje. Sedaj pa ima plačilo za to in laška mornarica je osramočena pred vsem svetom. No, pa vsaj je pravzaprav vedel že prej ves svet, da je vsa laška vojska od muh.

(Nov predsednik Avstrije.) Po štrikratnih volitvah je vendar dobila Avstrija svojega predsednika, in sicer v osebi dr. Hainisch.

(Komunistični upor na Češkem zatri.) V Pragi bi morali izročiti komunisti socialnim demokratom „Delavski dom“, ki so si ga protipostavili in nasilno prilastili. Ko pa je policija hotela izvršiti sodnijsko razsodbo, so se komunisti uprli. Prišlo je do boja, v katerem je policija zmagala, a komunisti so proglasili štrajk, ki se pa ni obnesel.

(Nova vstaja v Rusiji.) V okolici Poltave v južni Rusiji je izbruhnila zopet velika vstaja proti boljševikom. (Prepovedano naseljevanje.) Amerika je za dobo dveh let prepovedala vsako naseljevanje v Ameriki

Združenje vinogradnikov v Jugoslaviji.

Na poziv vinarskega in sadjarskega odseka „Slovenske kmetijske družbe“ v Mariboru, so se zbrali dne 4. t. m. v Zagrebu zaupniki vinogradnikov iz vse Jugoslavije, da zbirajo o ustanovitvi močne organizacije vseh vinogradnikov države.

Nujna potreba take organizacije se je splošno poudarjala in se je sklenila ustanovitev „Zveze vinogradnikov Jugoslavije“. Način zvezne organizacije naj bo ta-le:

V vsakem gospodarskem središču se ustanovi krajevno vinarsko društvo. Vsa krajevna vinarska društva ene pokrajine (n. pr. Slovenije) tvorijo pokrajinsko zvezo vinogradnikov, vse pokrajinske zveze pa centralno zvezo vinogradnikov. Okoliška (krajevna) vinarska društva upravljajo voljeni odbori, pokrajinske zveze pokrajinski odbori, centralno zvezo pa centralni odbor, sestojec iz delegatov pokrajinskih vinogradniških zvez. Na ta način bosta zagotovljena vpliv in sodelovanje vsakega, tudi najmanjšega društva.

Zveza bo izdajala svoje strokovno glasilo „Jugoslovenski vinogradar“, ki bo prinašal članke v vseh treh narječjih.

V pripravljalni odbor, ki naj izdela tudi pravila, sta bila izvoljena kot zastopnika Slovenije gg. Anton Puklavac, vinarski ravnatelj v Mariboru, kot predsednik, in Bohuslav Skalický, višji vinarski nadzornik v Novem mestu, kot tajnik odbora. Nada-

lje so bili izvoljeni dva zastopnika za Hrvatsko in jo eden za Srbijo, Hercegovino in Dalmacijo.

Pripravljalnemu odboru so se dale smernice za sestavo pravil. Kakor hitro bodo pravila izgotovljena, odobrena in razmnožena, se bo to naznanilo po časnikih in takoj pričelo z ustanovitvijo krajevnih vinarskih društev. P. n. kmetijske podružnice se že sedaj naprošajo, da sodelujejo v svojem območju in delajo propagando za ustanovitev okoliških vinarskih društev. Članarina bo znašala na leto kakih 20 kron. Naročila na pravila sprejema proti naknadni povrnitvi stroškov vinarski ravnatelj A. Puklavac v Mariboru.

Voditelj dejstvu, da se bo že v najkrajšem času začelo s pogajanjem o sklepu trgovinskih pogodb, bi bilo želeli, da bi bila ta organizacija čim prej izvršena in nam na ta način dana možnost vplivati na potek pogajanj v našem interesu. Doseči prosti izvoz vina in preprečiti uvoz tujih vin (posebno italijanskega in madžarskega) mora biti prvo delo nameravane organizacije, ker od teh dveh faktorjev je odvisen obstoj našega vinarstva sploh.

Spominjajte se ob raznih prilikah našega tiskovnega shlada!

Gospodarstvo.

(Cene sladkorja.) V naši državi se do letos pridelalo okoli 3000 vagonov sladkorja, dočim znaša letna potreba 6000 vagonov. Proizvajalni stroški za 3000 vagonov znašajo 53 milijonov kron. Po poročilih pa hoče ministrstvo dovoliti tovarnam, da bi prodajale sladkor kilogram po 32 kron in bi na ta način zaslužile preko 70 milijonov kron. Popustljivost ministrstva je uveljavila iz njegove želje, da monopolizira trgovino s sladkorjem in da z monopolizacijo prevzame tudi ogromne dobičke tovarn. Namera finančnega ministrstva je treba odločno odkloniti, ker je upravičena bojazen, da bo naša gotovo ne najboljša uprava takoj podražila proizvodne stroške, na drugi strani pa je pri nas sladkor tudi že tako pretirano drag kot nikjer drugje. V Trstu velja kilogram sladkorja le 24 kron, v Ameriki celo samo K 17-60. Zato nikakor ne gre, da bi moral naš konsument tako silno nadplačevati sladkor, ki spada vendar k ljudski prehrani. Naloga države je nasprotno, da dragino manjša, ne pa povečuje. Zategadelj se ne sme dovoliti tovarnam, da bi zvišale cene sladkorja na 32 kron za kilogram.

(Splošno padanje cen) se opazuje na vsem svetu. Tako poročajo iz Angleske, Francoske, Amerike in Italije, in sicer padajo ne samo cene tovarniških izdelkov, temveč tudi živilom in lesu. Zeleti bi pač bilo, da bi mogli tudi pri nas opaziti pocenitev obleke in industrijskih izdelkov.

(Prevozni stroški iz Amerike) padajo vsled velike množine svobodnih ladij. Tako velja prevoz 1016 kg moke iz Trsta v Ameriko 16 dolarjev, dočim velja prevoz drugega blaga 22 do 26 dolarjev.

(Prepoved izvoza ameriških trt.) Finančno ministrstvo razglasa, da je prepovedan izvoz ameriških trt in cepov, ki se morajo porabiti samo za obnovo vinogradov.

(Izvoz krme.) Dunajski Jockey-klub je dobil dovoljenje, da sme iz naše države izvažati krmo, toda pod pogojem, da pošlje v zameno odgovarjajoče število konj v svrhu izboljšanja konjskih pasem v naših pokrajinah.

(Izvoz živine in mesa v Italijo.) Izvoz živine, perunine, svezega in predelane mesa ter tudi živalskih sirovin v Italijo je prost. Veterinarski pregled vrši živinozdravnik v Ljubljani, kjer se blago tudi zacarini.

(Izvoz tobaka.) Vsled preobilice finega tobaka je dovoljen izvoz finega tobaka brez posebnega dovoljenja in v neomejeni meri. Iz Slovenije se morejo izvažati v tujino: najfinjši turški in hercegovski ter fini turški cigaretni tobak, od cigaret pa princezas, favorit, egiptске in Morris.

(Štajersko sadje v Nemčiji.) Nemški trgovci so nakupili na Štajerskem okoli 2000 vagonov jabolk, ki jih sedaj prodajajo v Berlinu in Hamburgu. Cena jabolk znaša 2-60 do 2-80 mark za kilogram.

(Nabava poljedelskega orodja.) Ministrstvo za kmetijstvo je nabavilo večjo količino poljedelskega orodja, ki se bo prodajalo poljedelcem po znižani ceni.

(Slabo zaviti poštni paketi) ne smejo sprejemati poštni uradi. Tako je določilo ministrstvo za pošto in brozjo.

(Novo veliko posojilo.) takozvano kulturno posojilo v znesku 500 milijonov švicarskih frankov namerava dvigniti naša država v Švici. Posojilo bi se porabilo izključno le za kulturne namene (gradnja šol in izobraževalnih domov) ter bi bilo brezobrestno, za kar dobe upniki monopol za kinematografske filme v državi.

(Nemška okoliščina naši državi.) Reparacijska komisija v Parizu je sporočila naši vladi, da dobi naša država od Nemčije 10.000 konj, 15.000 krav in 65.000 ovac.

(Izvedba agrarne reforme.) ki je bila na Hrvaškem zaradi volitev za 14 dni ustavljena, se zopet nadaljuje.

(Nova banka.) Konvencij ljubljanskih trgovcev je dobil koncesijo za ustanovitev „Trgovske banke“ v Ljubljani.

(Nove tovarne.) Pri Mariboru se snuje nova tovarna za širjenje vina v Sarajevu snujejo ruski begunci s pomočjo našega kapitala kemično tovarno. V Velikem Bečkercu grade veliko tovarno za kandidate, čajno pecivo in kvasirano sadje. Istotam je pričel druga tovarna izdelovati volno.

(Matica polnokrvnih konj.) Ministrstvo za kmetijstvo izda državno matično knjigo vseh polnokrvnih plemenitih konj v državi. Vsi, ki imajo take konje, naj to prijavijo glavarstvu ter obenem prilože potrdilo o rodu.

(Trst — svobodna luka.) Tržaška zbornica je poslala laškemu ministrskemu predsedniku brzojavko, v kateri zahteva, da postane Trst svobodno mesto, ker drugače je gospodarski propad mesta neizogiben.

(Izvoz Nemčije.) Gospodarsko stanje Nemčije se vsled velike marljivosti prebivalstva stalnoboljša. Izvoz v Anglijo bo znašal letos že okoli 25 milijonov funtov šterlingov, kar je polovica predvojnega izvoza. Angleži že silno težijo o nemški konkurenci, ki je v mnogih panogah nepremagljiva. Intenzivnost nemškega izvoza v Anglijo kažejo tudi nastopne številke: Nemci so letos izvozili 1.179.000 ur, 2.504.213 jardov svile, 5387 avtomobilov itd.

Obrtnik.

Obrtniške vesti.

(Iz Novega mesta.) Nam dobro znani prijatelj rokodelskega stanu je zaradi volitev izlil svoj žolč v 275. številki „Slovenca“. Vse stranke je obral do mozga, samo svoji je prižanesel. Posebno pa je vzel na piko „Obrtno organizacijo“, nje načelnika g. Ogriča in mene. Prav rad verujem, da mu je, kakor vsi obrtniki, tako tudi naša stanovska organizacija trn v peti. Razume se, da mu ne diši, ker se „Obrtno društvo“ tako lepo razvija, da ima že preko 300 članov in nad 50 rokodelskih pomočnikov, da deluje v prosep obrtnikov in ker vsi samaritansko delo. Vprašamo Vas pa, velečasti gospod doktor, koliko ste pa Vi že storili za obrtniški stan, odkar bivate v novo-mestnem „Rokodelskem domu“. Ta dom so sezidali obrtniki le v obrtniške namene. Vi ste pa pod raznimi pretvezami pregnali iz doma najbolj marljive pomočnike, samo da ste neomejen gospodar hiše. To ste sami priznali, ko ste dejali, da lahko „Rokodelski dom“ vsak čas prodaste, ne da bi smel kdo ugovarjati. Kaj se torej jezite, če vam je obrnilo 85 volilcev hrbet, vsaj bodo to storili tudi ostali, ki jih označujete v svojem dopisu kot „šufite“ in katerim boste morali dati še račun za svoje gospodarstvo. — Glede svoje priljubljenosti pa se ne bom prekal z Vami. Rečem Vam samo, da nisem več dijak in da sem svobodni državljani, ki si pošteno služi svoj kruh in ki plača Bogu in državi, kar je njihovega. Pravice do svobodnega razmišljanja si ne dam kratiti od nikogar, a je tudi drugim ne odrekam. Zahtevam le, da se božje hiše ne zlorablja in da so hiše molitve, ne pa hiše hujkanja, v kar so jih izpremenili za časa volilnega boja mnogi Vaši kolegi. To je moj odgovor na vse osebne napade. — *Maljo Matovič, mizar.*

(Obrtniški dan v Zagrebu.) V nedeljo se je vršil v Zagrebu obrtniški dan, ki je prav lepo uspel.

(Izgubljen.) Obrtnik je izgubil dne 3. decembra pri izstopu iz dolenskega jutranjega vlaka denžnik. Pošten najditelj se prosi, da sporoči proti nagradi svoj naslov na „Obrtno organizacijo za Slovenijo“ v Novem mestu.

Izjava.

Podpisani izjavljam, da so bile moje trditve, izrečene dne 14. novembra na shodu v Sulekovi gostilni proti odboru središke občine, da je imela občina pred vojno 60.000 kron gotovine; danes pa ima dolgoro, neutemeljene in neresnične.

Obžalujem to svoje trditve ter seobčinskemu odboru zahvaljujem, da je odstopil od tozbe.

V Središču, dne 8. decembra 1920.

Matevž Dečko.

Kočka coupé (Browna), skoraj popolnoma nova, konjska prana oprema z nikljevimi okovjem, nova, in konjska oprema z medenimi okovjem se po cizki ceni prodajo. A. Sušnik, trgovina z železino v Ljubljani, Zaloška cesta št. 21.

Žepne, stenske, nihalne, kuhinjske ure, budiljke, zlatino in srebrnino

kupite najceneje pri trdki

Ivan Pakiz

v Ljubljani, Stari trg št. 20.

Zahtevajte brezplačno vzorčnega blaga in cenik čevljev, perila in raznovrstnih drugih predmetov. „Jugoslovenska razpošiljalnica „SORA“, Škofja Loka (Gorenjska).

Mlin na pogon za fino krušno moko in žirob, nov, in dinamo-stroj se prodaja v trgovini z železino A. Sušnik v Ljubljani, Zaloška cesta št. 21.

Pozor! Lepa prilika!

Krasno večje posestvo z vsem potrebam inventarjem in živino se ugodno prodaja zaradi preselitve. Kje? pove uprta „Kmetijskega lista“.

Na prodaj sta

šest mesecev stara žrebca (odlikovana) lepe rasti in prav dobre pasme ter 15 mesecev star pos volčje pasme, ki je zelo zanesljiv čuvaj. Cena obeh živali po dogovoru. — Josip Rozman v Nemškem Rovtu, p. Bohinjska Bistrica.

Naročajte knjižico

Kaj mora kmet vedeti o politiki?

Razpošilja jo upravništvo „Kmetijskega lista“ v Ljubljani.

Cena ji je 6 kron, po pošti 40 vinarjev več.

Pozor kmetovalci! Kdor hoče imeti dobro in hitro popravljene vsekovrstne stroje, naj se obrne na trdko

Mihail Kavčič,

strojna delavnica z električnim obratom v KOSEZAH pri Ljubljani št. 7. Cene smerne. Izvratov točna. Kompletni številniki vedno v zalogi.

Rafijo za vezenje trsa, morsko travo za modroce, trsje za šunkaturo, Portland-cement, štedilnike, peč, kotle, sesalke, tehnične, čistilnice, potrebščine za starbo, obrtnike, poljedelce, kuhinjsko posodo in vse druge v železnino spadajoče predmete tudi po nizki ceni A. Sušnik v Ljubljani, Zaloška cesta št. 21.

Švajcarja

(kravarja), oženjenega, z 2 do 3 delavnimi močmi, in

mizarja,

veščega tudi kolarstva, oženjenega, prejme proti stalni plači, stanovanju in deputatu državno upraviteljstvo veloposestva Mokrice, p. Jesenice ob Savi, via Brežice.

Mlinska sita

po zelo znižanih cenah tudi J. Dolnar na Svetja pri Medvodah.

Izšla je starodavna Blasnikova

VELIKA

PRATIKA za navadno leto 1921.

Letošnja izdaja stane v nadrobni prodaji 5 kron

Kmetovalci! Kupujte svoje najstarejše kmetosko glasilo! Zahtevajte pratiko pri vseh trgovcih in kramarjih! Letošnja izdaja vsebuje obširen zgodovinski spis s podobami „Za staro pravdo“, v katerem je opisana zgodovina kmetijskega stanu od priboja naših predkov v sodanje dežele do podjarmljenja po nemških graščakih, ki so se naselili za časa Habzburžanov, in od te dobe dalje do današnjih dni, ko ima postati zemlja zopet last onega, ki jo obdeluje, t. j. kmetova.

